

Interview met Sharona Ceha

Volhoudbaarheid als duurzaam perspectief

Foto: Suzanne Blanchard

Op een zonnige vrijdagmorgen ontmoeten we Sharona Ceha. We kennen haar vanuit De Vrije Mare waar zij met Marieke de Vrij heeft samengewerkt op thema's als duurzaamheid en natuurbewustzijn. We hebben Sharona voor dit interview gevraagd vanwege haar eigen werkzaamheden op dit gebied en omdat zij daar in de maatschappij duidelijk voor is gaan staan.

Tijdens de voorbereiding van dit gesprek vond de Vriendendag van De Vrije Mare plaats. In de uitnodiging stond de volgende inspiratie van Marieke:

Buitengewoon jezelf zijn vraagt veel meer overgave in een periode waarin veel zaken op de helling staan en anderszins zaken Vernieuwing aanroepen. Hoe functioneer je hierbinnen en bewaar je een speciale plek in je hart voor eigenzinnigheid?

Sharona leek ons iemand die bij uitstek 'buitengewoon zichzelf' is en we vroegen ons af hoe zij is gegroeid in de keuzes die zij maakte, persoonlijk en in haar werk.

Buitengewoon jezelf zijn

Over 'buitengewoon jezelf zijn' zegt Sharona: "Ik heb mij altijd een 'mixed up' kind gevoeld, ik voelde me vaak buitengesloten, had geen vriendinnetjes, het was alsof ik er eigenlijk niet bij hoorde. Pas van de laatste tien jaar kan ik zeggen dat ik buitengewoon mezelf durf te zijn. Ik groeide op in Canada en als kind voelde ik me diep verbonden met de natuur, de Rocky Mountains en de bossen. De wilde natuur noemde ik altijd 'onze nieuwe religie'. Op mijn elfde verhuisden we naar Haarlem.

Tot 2004 heb ik een 'gewoon' leven geleid. Na mijn rechtenstudie ben ik gaan werken als secretaris van de Raad van Bestuur van Ahold. Tijdens de crisis die daar in 2004 ontstond, werd ik ontslagen en dat was de beste schop onder mijn kont die ik ooit heb gehad. Het was het moment waarop ik me ging afvragen: Wat wil ik nu eigenlijk zelf? In dat jaar nam ik drie belangrijke besluiten:

1. Ik wil weer op de fiets naar mijn werk
2. Ik wil alleen nog maar waarde toevoegen
3. Ik wil opleidingen volgen

Wat ik wilde leren was wat de beweging inhoudt die onder tafel plaatsvindt, de plaats waar belangrijke (maatschappelijke) beslissingen worden genomen."

Human potential

Sharona volgde in de jaren daarna talloze cursussen, workshops en opleidingen op het gebied van leiderschap, natuur en milieu en persoonlijke ontwikkeling.

Ze werd gevraagd door The Hunger Project ¹⁾, een organisatie die zich wereldwijd bezighoudt met de vraag of het hongerprobleem wel oplosbaar is. Haar eerste reactie was: "Maar hier weet ik niets van af". Toch wilden ze dat zij voor hen ging werken om het 'human potential', de eigen mogelijkheden van de mensen binnen de organisatie, te activeren. Ze reisde voor de diverse projecten naar Afrika, vond sponsors en investeerders en legde belangrijke verbindingen met het bedrijfsleven.

De enorme verscheidenheid in het werk, het pionieren en de aanmoediging haar eigen ideeën te ontwikkelen en uit te voeren zijn voor haar heel belangrijk geweest.

Toen zij in 2006 werd gevraagd om wethouder te worden in Amsterdam-Oost, voelde dat als een passende stap. Tot 2010 was zij verantwoordelijk voor de portefeuilles Financiën, Openbare Ruimte en Sport. Als wethouder realiseerde zij zich dat wij, om het in de wereld en voor de aarde goed te doen, daar zelf iets voor moeten doen: doordachte keuzes maken waar het gaat om zaken als milieu en energie.

In diezelfde periode zag zij een uitzending van Tegenlicht over Cradle to Cradle ²⁾ en was direct geboeid. Deuren openden zich voor haar als wethouder en ze kreeg de mogelijkheid dit gedachtegoed te leren kennen, waarmee duurzaamheid een van de hoofdthema's werd in haar werk.

Volhoudbaarheid

Sharona: "Als we het hebben over duurzaamheid gebruik ik liever het woord volhoudbaarheid. Cradle to Cradle werkt mee om de wereld volhoudbaar te maken. Fossiele brandstoffen raken op, het gaat erom dat we het ook zonder fossiele brandstoffen in de toekomst nog steeds volhouden. Dus moeten we zoeken naar alternatieven zoals het gebruik van bamboe, dat door blijft groeien. Het woord duurzaamheid geeft geen goed gevoel meer, het is te vaak misbruikt. Het gaat erom dat we tegen een stootje kunnen, dat we vitaal zijn als mens, als organisatie en als overheid of gemeente. Het gaat over de wereld in zijn geheel, dat we met elkaar verbonden zijn, ons daar bewust van zijn en dat we in actie komen."

Natuurbewustzijn

Marieke: *Wie de natuur niet verankert in de samenleving haalt het bestaansrecht van de mens weg. Daarom wordt met urgentie gevraagd positieve aandacht te besteden aan bijstand en herstel van de energetische waarde van de natuur.*

Sharona: "Ik was met Marieke en Jules in een roggeveld en wat zij me toen leerden is hoe je je kunt openen voor de helende energie van de natuur. Het werd mij duidelijk hoe goed dat voelt en ik besefte de noodzaak en het belang van groene natuur in ons leven. Niet alleen bomen en struiken, maar bijvoorbeeld ook een dakbedekking met sedum en kwalitatief hoogwaardige openbare ruimten, waar ook een kinderspeelplaats een plek krijgt en waar combinaties gemaakt kunnen worden van plekken met publieke functies en natuur in de stad. We hebben de neiging om onze tuinen te verstenen en alle groen weg te halen. In het Amsterdamse erfpachtcontract staat dat een tuin als tuin aangelegd moet zijn, dat betekent groen, geen stenen. Als ze het erfpachtcontract meer zouden gaan naleven ...

Als wethouder heb ik onder meer voorgesteld dat voor privé-tuinen ook kapvergunningen nodig zijn en dat er meer fruitbomen worden

**‘Het gaat om volhoudbaarheid:
dat we tegen een stootje kunnen
en dat we vitaal zijn als mens,
organisatie en overheid’**

geplant. Dit brengt meer onderhoud met zich mee, maar daarbij kan je bewoners vragen te helpen. In Amsterdam-Oost hebben we dat gerealiseerd. Het is belangrijk dat dit soort bewustzijnsstappen worden gezet. Ik kom vaak op de Veluwe en het is zo'n groot verschil, de energie van de stad en die van de natuur."

Koploper in duurzaamheid

Sinds 2011 heeft Sharona een eigen bedrijf: Be Vital, waarin ze organisaties en gemeentes begeleidt in de transitie naar duurzaamheid en een nieuwe vitale economie. Daarnaast werkt zij voor Urgenda³⁾ en is zij een van de drijvende krachten achter Nederland Kantelt.

Sharona: "We zijn nette activisten. Bij Urgenda heb ik sociale duurzaamheid ontwikkeld. Voor mij gaat dat over de beweging van mensen van binnenuit. Wat is het wat jou in beweging brengt? Wat gebeurt er in jouw organisatie en wat gebeurt er vervolgens in de wereld? Ten diepste gaat het erover dat we als samenleving met elkaar kunnen leven, dat het niet uitmaakt hoe dik je portemonnee is of waar je huis staat."

Nederland Kantelt

Sharona: "Jan Rotmans, hoogleraar Transitiekunde aan de Universiteit van Rotterdam, heeft Urgenda opgericht en begon 'kantelcolleges' te geven. Maar ik zag dat mensen de volgende dag gewoon weer doorgingen in hun oude patroon en er niets mee deden. Het is belangrijk mensen in beweging te brengen. Met Jan Rotmans heb ik daarom in 2014 Nederland Kantelt opgericht, een beweging die antwoord wil geven op de vraag hoe we onze maatschappij met elkaar kunnen inrichten vanuit een mens- en natuurgerichte visie. Nederland Kantelt gaat over verbinding en over sociale duurzaamheid. Nederland Kantelt gaat ook over ethiek. Geen normatieve ethiek, maar ethiek aan de hand van de vraag: wat voor maatschappij willen wij?"

Marieke de Vrij: Waar het om gaat is dat solidariteit het draagvermogen verbetert van mensen die in moeilijke omstandigheden verkeren en dat aan de andere kant die nieuwe mogelijkheden nog zuiverder in gemeenschappelijkheid geplaatst dienen te worden. Het verbindende woord dat ik bij beide voel is ethiek. Vaak komen de uitvindingen ten goede aan hen die het al goed hebben en dat de solidariteit met hen die het minder hebben in gebreke blijft. En het is dus alsof in het nieuwe wat optreedt, waar je juichend over kan zijn, aan de andere kant de wereld spiegelt waar men zich nog niet toe verhouden heeft.

Sharona: "Als we het over ethiek hebben zou je kunnen gaan denken dat alles wat we nu doen onethisch is. Dat is natuurlijk niet zo. Onze maatschappij kent rijkdom, maar we ontdekken dat het ons geen voldoening geeft, dus gaan we onszelf verder ontwikkelen. Mensen spreken vaak over vernieuwing maar ontwikkeling is vernieuwing.

Wat ik interessant vind, is om verschillende sectoren met elkaar te verbinden, bijvoorbeeld onderwijs en zorg. We hebben een zorg-onderwijstafel opgezet op basisscholen waar jeugdzorg samen met leerkrachten een plek creëert waar alle kinderen binnengesloten worden. Waar kinderen die het buiten school moeilijk hebben zich binnen de school gekend kunnen voelen. Dat is experimenteren,

want die twee sectoren vinden elkaar niet vanzelf.

Ik merk dat ik steeds meer vertrouwen op mijn eigen wijsheid. Ik ben rationeel opgevoed en daal nu langzaam dieper en dieper, tot in mijn basis."

Op de vraag of dat vertrouwen op je gevoel ook met lichaamsbewustzijn te maken heeft, antwoordt Sharona: "Ja, het zit in mijn bekken. Ik volg nu een opleiding op de Tantra Academie en daar gaat het over de verbinding tussen het bekken en het hart. Ik ben niet zo opgevoed, maar dit voelt als thuiskomen, waarbij ik steeds dichterbij dat stukje van mijn ziel kom dat ik heel goed ken."

Na afloop van het interview zijn we beiden onder de indruk van de enorme daadkracht van Sharona. Haar vitaliteit werkt aanstekelijk, haar energie verzet bergen. Waarde(n) toevoegen, ze maakt het waar!

Door:

**Paul Hoekstra en
Lonneke Jansma**

Beiden zijn lid van de redactie van TIJDSchrift VRIJ

- ¹⁾ The Hunger Project verzorgt – in plaats van geld te geven – trainingen en geeft zo ondersteuning met als doel de neerwaartse spiraal om te zetten in een opwaartse. Het gaat er om dat mensen zelfvoorzienend worden en zelf initiatieven ontwikkelen. Deze visie is ook de weg geworden van de huidige ontwikkelingssamenwerking.
- ²⁾ Het streven van Cradle tot Cradle – C2C – is het voorzien in onze eigen noden en de toekomstige generaties van meer mogelijkheden voorzien. Bron: Wikipedia.
- ³⁾ Urgenda ondersteunt bedrijven en organisaties die koploper zijn op het gebied van duurzaamheid en helpt deze met het opschalen van projecten en organisaties door duurzaam consumentengedrag te promoten, teneinde Nederland sneller te kunnen verduurzamen.